

ברמן, אדולף אברהם (1906-1978)

פסיכולוג, פעיל ציוני במחתרת בגטו ורשה ומראשי ארגון ההצלה 'ז'גוטה' בחלק הפולני של ורשה. ב' קיבל תואר דוקטור לפילוסופיה באוניברסיטת ורשה, ניהל את המרכז היהודי לתחנות לייעוץ פסיכוטכני בורשה, היה מורה בבתי-ספר תיכוניים, ופרסם עבודות בתחום הפסיכולוגיה החברתית והחינוכית. מנעוריו היה ב' פעיל ב'פועלי ציון שמאל'. בשלטון הכיבוש של הגרמנים היה ב' מנהל המוסד לעזרת הילדים 'צנטוס' בגטו ורשה שהיה מסונף לעזרה היהודית העצמית ופעיל במחתרת הפוליטית. באביב 1942 היה ב' ממייסדי ה'גוש האנטי-פשיסטי' בגטו ורשה. בספטמבר 1942 עבר עם אשתו, בתיה ב', שהיתה פעילה במחתרת הגטו בניהול רשת ספריות להשאלת ספרים, ל'צד הארי' של ורשה, ושם הופיע בפומבי במסווה של פולני. כול עת שהותו בקרב הפולנים, עד סוף המלחמה, המשיך ב' לפעול באורח נמרץ ומאומץ כנציג ה'ועד היהודי הלאומי' וכמזכיר המועצה לעזרת היהודים 'ז'גוטה'. הודות לקשריו ולמראהו הלא יהודי יכול היה לנוע בחופשיות ולפתח פעולה נרחבת למען הצלת שרידי היהודים שהתקבצו בורשה הפולנית אחרי חיסול הגטו. היה לו גם חלק בהצלת הכתבים שנרשמו במחבוא ב'צד הארי', וביניהם הכתבים האחרונים של עמנואל רינגלבלום. בינואר 1944 נפל ב' בידי סחטנים אך שוחרר בהתערבות ידידיו הפולנים ותמורת כופר-נפש.

לאחר שחרורה של פולין היה ב' יושב-ראש של הוועד המרכזי של היהודים הניצולים בפולין וציר בפרלמנט הפולני. ב- 1950 עלה לישראל, היה פעיל במחנה השמאל בארץ, חבר הכנסת השנייה ומעורב בפעילות של ארגוני ניצולים ולוחמי המחתרת בישראל. את פעילותו המחתרתית והציבורית בשנות השואה תיאר בספרים: מימי המחתרת, (תל-אביב, תשל"א); במקום אשר יעד לי הגורל – עם יהודי וארשה 1939-1942 (הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ח).